

LUNDIN LINKS

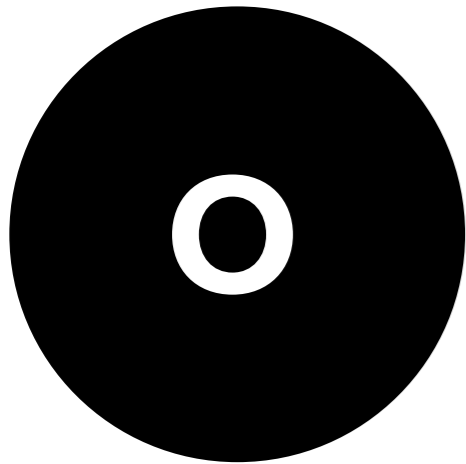
LYSSNA!

På golfdigest.se kan du ladda ned hela intervjun som podcast

► Långe Jan på Ekerum ska förvandlas till en svensk **PINEHURST**. Golf Digest har träffat **CHRISTIAN LUNDIN** som skapar banan alla vill spela i sommar.

av TOMMY JEPPSSON foto ULF BERGLUND

OMBYGGNADEN AV EKERUMS LÅNGE JAN ÄR kanske årets mest spännande golfbaneprojekt. Det var inte direkt blygsamhet eller återhållsamhet som präglade kommunikationen när planerna aviserades i höstas: Ekerum skulle bli Sveriges svar på Pinehurst. Golf Digest åkte till Öland en gråmulen senvinterdag för att följa arbetet och prata med banarkitekten Christian Lundin. Det blev ett samtal som kom att handla om den perfekta golfresorten, tuffa tider och konsten att bygga den perfekta golfbanan.

Christian Lundin kör 9 000 mil om året med sin bil. Sedan i oktober, då han bytte till en ny kombi, har han avverkat 2 700 mil.

”Så det har varit lite lugnare den här vintern”, säger han när vi sitter i klubbhuset och tittar ut över Långe Jans 18:e hål.

”Inte så mycket åkande...”

Partier av gräs skymtar som grågröna fläckar genom snö, is och lera.

”Vi har kommit rätt långt på det 18:e. Det var det första hålet vi gav oss på eftersom det är synligt från klubbhuset. Tanken var att visa vad vi försöker skapa: Vi tar bort de skötselkrävande, övervattnade områdena runt fairway. De tar för mycket resurser i anspråk att sköta. Istället gör vi torrängar av dessa områden. Eller Ölandsområden, som jag kallar dem.”

Någon timme senare sätter vi oss i hans bil och rullar ut på banan. Det ska medges att jag blir en aning förvånad när han föreslår att vi ska ta den näst intill nya bilen när vi ger oss ut på banan för att ta en närmare titt på arbetet som pågår. Det är en uppfordrande terräng som ser ut att kräva betydligt tyngre maskiner, starkare motorer och åtminstone dubbla däckdiametern.

Inledningsvis rullar vi fint över ettans fairway men mycket snart kämpar bilen mot elementen, däcken gräver djupa spår i lera, snö och förrädisk is.

Vi befinner oss alltså på Ekerum på Öland, närmare bestämt på den bana som går under namnet Långe Jan.

Hade den legat någon annanstans hade den kanske kallats för Södra banan. För i likhet med de fyra banorna lånat sitt namn ifrån, är det så banorna förhåller sig till varandra rent geografiskt.

Det är en grå dag. Det är knappt man skymtar fastlandet på andra sidan sundet. Vinden gör att de två plusgraderna känns som minus fem.

Efter tio minuter ser vi en ensam shaper som formar landskapet på hål 6.

Banan ska öppna i april. Men det kommer att ta lång tid innan den är färdig.

”Den är inte klar i år eller nästa år. Det kommer att ta 10-15 år innan den hittat sin rätta identitet”, säger Christian. ”Men den kommer att vara en häftig upplevelse redan i sommar.”

Tio år är en lång tid för en människa men inte för en golfbana.

Christian Lundin är golfbanarkitekt men han är inte längre medlem i den organisation som heter så, Svenska Golfbanarkitekterna. Han var med i föreningen – men gick ur. Vill man göra det enkelt för sig så kan man säga att han upplevde att kostymen var för trång. Dessutom omodern.

De andra medlemmarna tyckte en sak, och Christian en annan. De hade olika åsikter om det mesta. Och Christian har inte bara gott om åsikter – han håller sällan inne med dem heller. Att försiktigt navigera sig fram genom diplomatins landskap är inte hans stil.

Därför kan jag inte låta bli att fråga om Peter Nordwall. Det är han som ursprungligen designat både Långe Jan och Långe Erik. Och Nordwalls banor ändrar man inte ostraffat. Han var skeptisk när Ekerum aviserade att man ville bygga hus i anslutning till golfbanorna.

”Det är klart att det lägger lite sordin på glädjen”, säger Christian. ”Den här ombyggnaden kommer att bli fantastisk, och det är helt rätt väg att gå nu när det ska byggas hus runt omkring. Vi har informerat om vad vi ska göra men vi får göra det utan hans välsignelse. Det är lite synd att man inte helhjärtat kan glädjas. Men, men... det är som det är.”

Christian har ett annorlunda sätt att se på golfbanor. Han är inte främmande för att slakta en och annan helig ko. Han säger det som andra ibland tänker men inte yppar.

Ta till exempel det där som så ofta påstås om svenska banor: Att de är så naturliga. Följsamma mot naturen, utlagda i harmoni med landskapets konturer.

”Det finns väl inget naturligt med en golfbana? De där runda högarna du ser där nere”, säger han och pekar mot en punkt nedanför drivringaren, ”de är ju utlagda för att det ska se naturligt ut. Men så ser ju inte naturen ut! Alla de där högarna består av exakt två dumperlass jord som man tippat och sedan rundat av. Och på en golf-

FAIRWAY PÅ LÅNGE JAN KANTAS INTE LÄNGRE AV RUFF UTAN SAND SOM SÅ SMÅNINGOM SKA FÖRVANDLAS TILL TORRÄNGAR.

”DET FINNS VÄL INGET NATURLIGT MED EN GOLFBANA? DE DÄR RUNDA HÖGARNA DU SER DÄR NERE, DE ÄR JU UTLAGDA FÖR ATT DET SKA SE NATURLIGT UT. MEN SÅ SER JU INTE NATUREN UT!”

vana sår man in grässorter som aldrig skulle växa där naturligt, och sedan klipper man dem på en höjd som utgör en enorm stress. Det finns inget naturligt med en golfbana!”

Christian pratar mycket. Han bor i Göteborg men han talar en omisskännlig Växjö-dialekt. Han kommer ursprungligen från Lammhult och höll på med fotboll som ung. Han hade Nanne Bergstrand som tränare i två månader. Knäna höll inte.

Christian har mycket att berätta. Lämnar inga frågor obesvarade. Han är besjälad över det som just nu sker på Långe Jan.

Han pekar mot ett bestånd av tallskog och berättar att allt sly som skymmer sikten mellan träden ska bort. Länsstyrelsen ska gallra. Under hela rundturen pekar han och berättar. På något ställe har de hittat rester av ett gammalt hus. Det huset hittades säkerligen också när man ursprungligen byggde banan. Men då var det ingen som sa något.

Någonstans i bakhuvudet flimrar tankarna på Claes Månssons arkeolog i *Den ofrivillige golfaren förbi*. Han som var på ständig jakt efter fornlämningar. Filmen spelades in på just Ekerum.

Det kan förstås vara en slump.

Plötsligt gör Christian en häftig gir så jag slår huvudet i sidorutan.

”Hoppsan, där var visst en bunker”, säger han.

Exalterad var ordet.

Vi har suttit och pratat i två timmar

innan vi sätter oss i bilen. Det är först när man befinner sig på banan som man inser vidden av ombyggnaden. Nästan allt görs om. Det är egentligen bara greenerna som återstår av den gamla banan. De flesta i alla fall. Christian har byggt nya greener på 16 och 17 för att göra plats för hus.

”Det är de största greener jag någonsin har byggt”, säger han. ”Ändå är de 250 kvadratmeter mindre än de var tidigare.”

Något säger mig att han gärna gjort vissa förändringar med övriga 17 greener också.

Det var i början av november som Ekerum offentliggjorde sina planer på att förvandla Långe Jan till en svensk Pinehurst.

Matjorden i ruffarna grävdes bort på en yta av 27 hektar för att komma åt den öländska sanden som fanns under. Det motsvarar 2 500 lastbilsflak med matjord. Mesta delen av det arbetet är gjort och de packade sandtytor som omger fairway ligger nu blottade. Men tanken är inte att fairway ska inramas av sand. Om man står i klubbhuset och tittar ned på det 18:e hålet ser man små svarta prickar i sanden. Det är planterade växter som är typiska för Öland. De ska sprida sig i det som kallas torrängar – en gles växtlighet som anses typisk för landskapet.

Banan kommer därmed att få ett mer ”naturligt utseende”. (Om man nu får använda det ordet om en golfbana.)

För att hålla sanden torr har den nya bevattningsanläggningen lagts ut så att spridarna bara når ut till kanten av fairway. Självklart bidrar detta även till en bättre och mer miljömässigt effektiv vattenhållning, något som är viktigt på Öland där färskvatten kan vara en bristvara om somrarna. Eftersom ruffarna är borta kräver de ingen skötsel. De behöver inte längre klippas och de behöver inte några kemiska tillsatser.

Länsstyrelsen i Kalmar län är med i projektet. De har en mängd experter på flora och fauna som passar den öländska naturen, och har samlat fröer och växter som ska planteras i torrängarna.

Samarbetet med Länsstyrelsen var, erkänner Lundin, bitvis krävande men också mycket fruktbart. De bidrog med kunskap om naturvärden och ekologi som är viktiga för ett autentiskt slutresultat.

”Länsstyrelsen hittade fyra rödlistade

2 500 LASTBILSFLAK MED MATJORD HAR KÖRTS BORT FÖR ATT FRILÄGGA SAND I SÅ KALLADE ÖLANDSOMRÅDEN.

CHRISTIAN LUNDIN HAR FÖTTERNA PÅ JORDEN. ELLER SANDEN.

arter vid en snabb besiktning av området. De tror att det finns fler. Och de ser en möjlighet att få ytterligare rödlistade arter att växa här.”

Pinehurst blev tidigt en tankemässig målbild.

”Pinehurst har sin sand och sin tallskog. De försökte naturligtvis simulera den ursprungliga naturen i North Carolina. Vi har mestadels ekskog och en del tall, och vi har förstås anpassat faunan efter Öland. Det är därför jag kallar ytorna utanför fairway för Ölandsområden.”

En effekt av ombyggnaden är att skillnaden mellan banorna accentueras. Långe Jan blir en ”torr bana”, Långe Erik mer ”resortlik bana med mycket vatten”.

Kanske kommer även Långe Erik i framtiden att genomgå en förändring som ytterligare förstärker denna karaktär.

Det är den typen av projekt som står till buds för en svensk banarkitekt idag. Det byggs inte längre nya banor.

Du gick en utbildning i bandesign och blev klar 2007 och kliver ut i en värld där det inte längre byggs nya golfbanor. Det var dålig tajming?

Ja, det är väldigt dålig tajming. Jag jobbade med banskötsel i Halmstad när jag fick ett erbjudande om att jobba på en designfirma, Jeff Howes Golf Design, i Irland. Så jag åkte dit 2006. Jag jobbade med att bygga nya banor på Irland, var ansvarig för ett projekt med en Retief Goosen Signature Design. Det var fantastiska satsningar där man spenderade obegränsat med pengar i Bro Hof-liknande projekt. Men jag fick också uppleva dess fall. Det var en hel del projekt som stängdes. Andra slutade som mediumprojekt, inte premium. Pengarna försvann och några projekt stängdes av bankerna.

Jag tog det dåliga beslutet att flytta hem en vecka innan Lehmann gick konkurs. Frun var gravid, och ville föda i Sverige så jag flyttade hem för att starta eget. Jag kände att det här skulle nog gå bra. Men marknaden bara dog. Så det var bara att börja om på nytt. Jag har fått anpassa mig till en annan vardag. I Sverige handlar det mycket om ombyggnationer, och att vårda det vi har. Jag kom ju ut med förhoppningar om att få vara med och bygga nya banor och ta hand om stora projekt men jag

”JAG FLYTTADE HEM FÖR ATT STARTA EGET. JAG HADE FÖRHOPPNINGAR OM ATT FÅ VARA MED OCH BYGGA NYA BANOR OCH TA HAND OM STORA PROJEKT. MEN MARKNADEN BARA DOG. DET VAR BARA ATT BÖRJA OM PÅ NYTT.”

har hittat en vardag där det handlar om omvårdnad och ombyggnad. Det är en ganska spännande och utmanande miljö det också.

När vi ändå är inne på ämnet svenska golfbanor: Vad säger du om standarden på våra banor?

Jag har väl fått en del kritik för att jag inte har hållit igen om vad jag tycker i det ämnet. Vi har många bra banor, med bra standard. Men framför allt har vi många greenkeepers som gör ett fantastiskt jobb med att sköta undermåligt byggda golfbanor. Vi har nämligen byggt otroligt dåligt i Sverige, och det gör vi fortfarande. Därför har vi många greenkeepers som kämpar i uppförssbacke med att sköta undermåligt byggda banor.

Vi har 440 banor i Sverige som är ungefär samma sak. Några är lite bättre, några lite sämre. Sedan har vi tio banor som är genomtänkta, men det flesta banor utgör en grå massa där allt är lika. Vi har de senaste åren fått några som byggts annorlunda och som sköts annorlunda. Det är nyckeln, tror jag. Vi ska ha den här fantastiska Bro Hof som är byggd och skött med perfektion men också enkla Pay & Play. I Sverige tror vi att Pay & Play är en dålig bana. Men: Pebble Beach är p&p. St Andrews är p&p.

Till och med Carnoustie är pay & play...

Absolut. Vi måste ha den typen av banor också i Sverige. Om alla segmenten av marknaden fanns i Sverige så skulle det vara bra för golfen.

Du är medlem i Vallda. Där sådde man svindel direkt i lerjorden och öste på sand efteråt i ett ambitiöst dressingprogram.

De valde ett sätt att bygga och de har varit konsekventa i sitt sätt att sköta banan under de första åren. Det är ju inte det ultimata att så i lera men man har varit konsekvent i sättet att sköta banan. Och det har skapat en bra produkt. En del lägger mycket pengar när de bygger men vet sedan inte hur de ska sköta banan. Det är ett sämre alternativ. Man måste förstå hela processen. Vi bygger för hur vi ska sköta banan. Det ringer folk till mig som behöver hjälp att bygga en green. Det är som att säga: ”Jag ska köpa en bil.” Jaha, en Fiat Punto eller en Ferrari? Bygger vi en billig green kostar det mer att sköta den.

Finns det en bra marknad, trots allt?

Det finns en jättestor marknad. Jag har hamnat i det läget där jag kan vara ganska selektiv. Det finns klubbar som tänker långsiktigt. Det handlar om att utveckla en arbetsplan för vår golfbana – klubbens viktigaste resurs. Jag tror inte att man alltid ska bygga om 18 hål. Man kan börja småskaligt för att se om det fungerar. Vi ska börja på Forsgården i år, det är nio hål där vi ska bygga och justera bunkrar, någon tee och greenområden.

Vad är det första du tittar på när du kommer till en golfbana?

Estetiken. Formspråket. Jag tittar inte på om bunkrarna ligger på exakt rätt avstånd utan på vad som möter ögat. Vad är det för typ av bana de vill presentera. Sedan går jag in på strategin. Och därefter bansträckningen. Hur flyter det när du spelar. Det är där vi banarkitekter kan bli lite nördiga. Men bansträckning är ju banans ske-

NORMALT BRUKAR CHRISTIAN LUNDIN TA BILEN NÄR HAN SKA UT I DEN HÄR TERRÄNGEN.

lett. På det bygger man muskler – strategin! – och så avslutar vi med kosmetikan – estetiken. Golfaren ser det tvärtom – han tittar utifrån och in. Vi bygger inifrån och ut. Jag börjar att titta på banan som golfaren ser det.

Jag trodde du skulle säga kondition och skötsel. Det kan ju vara svårt att jämföra en naturlig linksbana och en resortbana.

Det är därför jag undviker det. Jag tittar hellre på hur man upplever banan. Kommer du ut på en linksbana har du 15 olika grässorter på greenerna. I Sverige vill man ha monotona greener, med exempelvis en enda specifik sort krypven. Det är två olika upplevelser. För att kunna bedöma greener

måste man veta hur de sköts och hur de är byggda. Är en bana i superbt skick kan det bero på att den är rätt byggd. Greener som är lite sämre kan ändå vara väldigt väl skötta med tanke på förutsättningarna. Jag undviker oftast en diskussion om skick, vi har det klimat vi har. Det handlar om fingertoppskänsla och ren tur! Skick är svårt att värdera.

Många av banorna som byggts i Sverige på senare år upplevs som rätt svåra?

Ja, jag tror det beror på att det inte byggs så många golfbanor idag. När banarkitekten får en chans så vill han visa upp hela sitt register. Man behöver inte göra det. Man behöver en bana som passar kundgruppen.

Man måste anpassa sig efter situationen. Man måste hålla tillbaka. Ett bra exempel är egentligen Castle Stuart och Trump International. Den förstnämnda har lyckats till 100 procent medan Trump International inte är på min lista över de 100 bästa i världen. Jag är extremt besviken!

Den ser ju helt fantastisk ut?

Håller med. Den ser helt fantastisk ut – på bild. Men den är designad för att se bra ut på bild. En kompis kallade den Disneyland Links. Jag kan hålla med. Jag förstår vad han menar. Man har skapat något som ska se bra ut på bild men det tändes inga lågor. Castle Stuart däremot, alla slag har ett intresse. Den är väldigt strategisk på alla sätt, bunkrar, vinden och de osynliga hindren. Trump är häftigt estetisk men går du djupare så faller det, tycker jag.

Hur ser den perfekta golfresorten ut?

Jag kanske borde säga Pinehurst... Det är svårt men jag tycker att golfbanan ska hänga ihop med husen. Man ska inte försöka gömma husen. Golf och människor fungerar bra ihop.”

En sak som jag tycker är en nyckel är korta avstånd. Som på Ringenäs, till exempel.

Ringenäs är ett bra exempel. Som golfbana inte det bästa men som anläggning är den fantastisk. Det har ju allt inom 50 meter: Restaurang, hotell, paddletennis, klubbhus, drivingrange... Men ofta innebär det säkerhetsproblem.

På många resor jag besökt har man fått åka shuttle mellan bana och hotell, ja, vart man än ska.

Jag hörde en siffra från Mission Hills: Mellan de banor som ligger längst ifrån varandra är det åtta mil! Men jag håller med. Avstånden på en resort ska vara korta. Ekerum har en fantastisk bansträckning men när vi nu gör om har vi tittat på om vi kan flytta tee på Långe Erik lite närmare klubbhuset. En sak som jag har märkt är att om man har två likvärdiga golfbanor där avståndet till den ena banans tee är lite längre – då tror folk att det är B-banan. Då tycker de inte att den är lika bra, det är undermedvetet.

Vi golfare är ju traditionalister, oavsett vad vi säger. Vi är fastlåsta vid gamla tankesätt. Ser vi att en bana inte har par 72 så tänker vi: ”Är den verkligen lika bra?”

På min hemmabana har vi en par 5 som är kort: 469 meter från backtee och 400 meter från ”gul”. Jag tror att det är för att banan ska få par 72. Men jag tycker att alla banor ska ha en omänskligt lång par 4:a.

Om en bana däremot har par 73, det är det ingen som reagerar negativt på. Men ska jag vara ärlig så tycker jag det är sämre. För par 73 innebär att banan har ett par 5 mer eller ett par 3 mindre. Men det anses mer acceptabelt än par 71. På Långe Jan gör vi nu om ett par 5 till par 4. Vi flyttar fram tee men hålet blir 400 meter långt. Jag tycker precis som du att alla banor ska ha en lång par 4. **G**